

CAROLINA NEURATH

Fråga aldrig om Marianne

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Småland, Östra Öja, 1993

INGRID HAR LÅST IN sig i sitt gamla flickrum. Jag går genom hallen och hör hur hon nynnlar och drar i lådor, ett gnisslande ljud från träbyrån skär genom dörren. Hon kan stanna där inne i timmar men ingen skulle våga fråga vad hon sysslar med.

Jag går in i matsalen där farfar står och fixar med cd-spelaren som vi tagit med oss hemifrån. Långsamt drar jag med pekfingret längs med familjefotografierna på byrån.

”Vilka är det?” frågar jag.

Det doftar skog i huset, men också något ruttet som jag förknippar med rovfågeln som stirrar på oss med döda ögon från väggen. Det märks att ingen bor här året om, att ingen riktigt bryr sig om det långsamma förfallet. Tapeterna bucklar ut och frasar i kanterna, kakelugnen är vidöppen, fylld av björkved som har fallit isär och smulats sönder till kolbitar.

”Det är farmor och jag när vi gifte oss”, svarar farfar, ”vi var bara tjugotre, så unga va?”

Jag tänker att det låter lastgammalt, fortsätter att titta på tavlorna och ställer frågor om mina släktingar. Jag får syn på ett fotografi av en flicka i min egen ålder. Hon har en liten glugg mellan tänderna och huden ser mjuk ut. Hennes hårtoppar är böljande och luggen faller fram som en gardin över pannan. Hon bär ett tunt halsband med ett silverhjärta som ser ut att blänka mot kameran.

”Vem är det?”

”Det är Ingridis dotter. Eller”, han rättar sig, ”det var Ingridis dotter.”

”Just det.”

Jag nickar och försöker minnas vad som sagts om den här flickan, farmors systerdotter.

”Hur dog hon egentligen?”

Farfar suckar utan att röra sig. Det knakar från trägolvet i hallen. Han tar tid på sig innan han svarar.

”Det var en bilolycka.”

”Bilolycka?”

Jag tittar upp mot honom, noterar svarta små hårstrån som sticker ut från näsborrarna och vibrerar när han andas.

”Men mamma har sagt mopedolycka?”

Farfar försöker inte förklara sig.

”Så kanske det var.”

Jag studerar fotografiet.

”Vad hette hon?”

”Marianne, precis som farmor”, svarar han.

Mamma ropar från köket att vi ska hjälpas åt att duka. Golvplankorna knarrar när farfar vänder sig om och går. Jag lyfter ner tavlan och märker att ett tunt lager damm har lagt sig över silverramen. Jag avundas håret som väller ner mot hennes axlar, det ser så tjockt ut. Mitt hår är bara gula, tunna stripor och pappa brukar reta mig för att jag ser ut som Lus-Mia i Madicken.

Jag rör vid glaset med fingertopparna och tänker att hon måste ha varit pappas kusin. Mina kusiner kommer hit till vårt sommarställe i helgen. Vi kommer att bygga kojor bland bråten i ladan och hoppa mellan grannbondens inplastade höbalar på ängen. Jag undrar om Ingrids dotter besökte gården som liten och lekte samma lekar som vi gör idag. Det enda jag vet är att hon aldrig mer kommer att komma hit. Hon är död och mamma säger att det var en mopedolycka och farfar att det var en bilolycka. Jag anar att inget av det stämmer. Jag hör ett ljud och vänder mig om.

I dörröppningen står Ingrid och tittar åt mitt håll. Jag ser inte

riktigt var hon fäster blicken, den ser tom ut, inramad av tunna hudveck. Solen faller in över hennes hår, läpparna är rödmålade och utdragna i ett streck. Hon säger inget, bara står där och nynnlar lågt och entonigt. Jag ställer tillbaka fotografiet på hennes döda dotter.

Jag går förbi Ingrid utan att möta hennes ögon. Det är svårt att höra vad hon säger, hon mumlar så tyst att det knappt hörs, men jag tror att hon viskar: ”Fråga aldrig om Marianne.”

Småland, Östra Öja, 1935

SKOGEN AVTECKNADE SIG SOM en svartspräcklig ridå mot himlen. Rådjuret och kidet såg ut som en enda enhet vid ängens ände där gräset vävdes samman med tallarna och granarna. Ingrid tänkte att de verkade ha det så rofyllt ihop, mamman som tuggade på sensommargräset med ett mekaniskt, oföränderligt lugn, och barnet intill som sög i sig mjölk från henne.

Carl lät kolven på geväret ta stöd mot axeln och förde in pekfingret i varbygel. Djuren såg brandgula ut i skenet av kvällssolen, bara fläckarna på bakdelarna blänkte som gräddvita hjärtan. Ingrid smög upp alldeles bakom sin pappa.

”Låt mig”, viskade hon.

Det luktade gödsel och vått gräs i vinden som med ett släpande ljud drog genom vegetationen och fick hennes nattlinne att pressas mjukt mot ryggen.

Rådjuret knyckte med örat, lyfte huvudet och spanade omkring sig. Såg ut att försöka lokalisera hotet, som om hon kände på sig att allt var nära att ta slut nu. Hon började röra sig in mot skogen och kidet trippade efter. Carls fingrar var som fastfrusna runt vapnet.

Ingrid såg hur han kisade med ena ögat. Hans pekfinger rörde sig mot avtryckaren medan han följde kidet med siktet. Allt gick snabbt. Det smällde högt och sjöng till i Ingrids trumhinnor. Hon såg hur kidet föll till marken.

Skottet ekade över ängarna och en fågelflock lättade från trädskronorna och skingrade sig på himlen. Carl fortsatte att

sikta, men rådjuret hade redan försvunnit. Han la ner geväret och vände sig mot Ingrid.

”Vad gör du här?”

Hon rätade på ryggen och försökte verka oberörd.

”Jag ville skjuta.”

Hon hade ett grässtrå i mungipan som hon tog ut och började tugga på. Carl spottade i marken och gick ut på ängen.

”Det var ditt fel att jag missade”, sa han, ”du distraherade mig.”

”Varför fick jag inte skjuta då?”

Han fnyste till. Höll bössan i ett stadigt grepp framför sig med mynningen riktad mot marken. Hon gick efter honom. Luften var sensommarsval och vindpustarna från sjön fick hennes hud att knottra sig.

”Jag är rätt säker på att jag hade fällt båda”, sa hon.

Carl knyckte på nacken.

”Du är tokig, Ingrid!”

Hon log när hon svarade: ”Det tror jag faktiskt inte att du tycker.”

Hon hade bara tygsandaler på sig och fotlederna blev fuktiga av gräset.

”Gå in och lägg dig, dina syskon sover sedan länge!”

Hon tyckte inte att det lät som att han menade vad han sa, mer som något han borde säga.

”Jag kan ändå inte somna.”

Hon blev andfådd av att försöka hålla hans tempo. Carl stannade och Ingrid såg mot hans ryggtavla. Han stod bredbent och kroppen liknade en sköld som skulle skydda henne från det döda djuret.

”Du ska inte se det här.”

Han vred huvudet mot henne. Hon kunde se i hans profil att pannan fårades av djupa rynkor.

”Din mor kommer bli rasande på oss båda.”

Ingrid kunde skymta kidet i en hög på gräsplätten framför honom.

”Hon behöver inte få veta.”

Snarkningarna från syskonen lät som kletiga getingar i öronen. Olle låg i ett eget rum med öppen dörr, och Marianne bara en bit ifrån i sin säng.

Ingrid drog in doften av eld som spreds från kaminerna och värmdes hela huset, det brukade plantera ett lugn i henne. Men inte den här kvällen. Bilden av kidet försvann inte från näthinnan. Livlöst med ett hål mitt på kroppen och med blodet som pulserade. Tomma små ögon. Blodstänk över pälsen. Hennes pappa som släpade det i bakbenen över ängen. Illamåendet kröp i henne. Hon slöt ögonen och hörde skall som ekade i skogen. Kanske var det rådjuret som ropade. Förstod hon att hon blivit barnlös, ropade hon efter sitt barn?

Det började trycka mot urinblåsan, men hon bävade för porslinspottan som stod under sängen. Deras föräldrar förbjöd dem att gå ut om natten och hennes syster var alltid lydiga och kissade i pottan så att det stank i rummet.

Ingrid smög ner för trappan, trång och brant och i mörkgrönt trä som knakade vid varje steg. När hon var nere i hallen hörde hon ljud från sina föräldrars rum. Ilskna, väsande röster bakom stängda dörrar.

”Du förstör henne!”

Ingrid stelnade till mitt i en rörelse.

”Hon är redan en ond flicka, varför ska hon få se när du dödar ...”

Hon kunde känna sina egna hjärtslag dunka hårt och oroligt under nattlinnet. Hon hade aldrig hört någon beskriva henne på det sättet. *Önd flicka.*

”Nu håller du klaffen”, avbröt Carl, och Anna skrek tillbaka. Svordomarna föll ur dem som stenar mot trägolvet.

Ingrid orkade inte höra mer. Skyndade ut genom verandan. Stentrappan var kall mot fotsulorna. Det luktade mer än det brukade av gårdsspill och sjö. Hon kissade på gräset precis intill trappan. Det var så svart ute att hon knappt kunde se ladans konturer. Bara lamporna inne från matsalsfönsterna gav henne fragment av ljus. Hon hörde hur en kastanj föll från trädet och landade på grusgången. Hon försökte se in mot smedjan där de vilda djuren brukade hamna. Föreställde sig hur rådjurskidet låg där nu, livlöst på stengolvet med sina tomma, glasartade ögon. Kanske hängde det, kanske utan hud. Alldeles trasigt var det oavsett, det visste hon.

”Lilla kid.” Ingrid rörde sina läppar lätt. ”Du som bara stod och åt i lugn och ro med din mamma.”

Hon vet inte vad det var som flugit i henne när hon bad om att få skjuta. Det fanns en dubbelhet i henne, något som lockade med att få sikta och träffa. Få känna kraften i kulan utlösas från hennes egna fingrar.

Hon hörde hur korna rörde sig i hagen. De kor som gav hela familjen mjölk för att sedan bli till kött på tallriken. Hon skymtade tvätten fladdra under klädnypona från trästängen, sängkläder som såg ut som spöken i dunklet.

Vilka är vi egentligen, tänkte hon medan hon drog upp underbyxorna, att avgöra vem som ska få dö och vem som ska leva? För inte var det väl Gud som bestämde precis allt?

Hon gled tyst upp för trappan. Tryckte händerna mot öronen för att slippa höra föräldrarnas gräl. Sängen gnisslade när hon kröp ner igen. Mariannes snarkningar tilltog, men det var fortfarande bara små, ljusa läten.

”Marianne”, viskade Ingrid.

Hennes syster visade inga tecken på att vakna.

Ingrid slet av sig täcket och gick över till den andra sängen.

”Du måste vakna.”

Ingrid ruskade om henne.

”Det låter från kattvinden.”

Marianne gnuggade nävarna mot ögonlocken.

”Vad säger du?”

”Kattvinden! Det är någon där!”

”Är du säker?”

Ingrid nickade.

”Men du kan få komma och sova i min säng om du vill”, sa hon.

Marianne gäspade och la sig tätt intill sin syster. Ingrid lyssnade till hennes andhämtning och kände värmen från hennes rygg mot sin mellan deras nattlinnen. Hon kunde se såret på Mariannes kind, en ljusrosa rodnad runt en vinröd skärva.

”Du”, viskade Ingrid, ”förlåt för att jag kastade sten på dig.”

”Det är ingen fara.”

Det var när de skulle hoppa ner för en stenvägssten som Marianne inte hade vågat. Ingrid hade tagit upp en näve med sten och löv och kastat mot sin syster. Det kändes rätt i stunden, men hon ångrade sig nu, som så ofta om kvällarna när hon hade gjort något dumt mot Olle eller Marianne. Utanför fönstret hörde hon det avlägsna ljudet från rådjuret igen, hur det ekade där ute i nattens oändlighet. Hon längtade ut dit, bort, långt härifrån. Hon drog täcket upp till hakan. Tänk på bråket, att allt jämt var hennes fel. Och så orden. *Ond flicka.*

Stockholm, Segeltorp, 1994

JAG ÖPPNAR EN SKRIVBORDSLÅDA i taget och lyfter på det som ligger i. Det är en röra av blyertspennor, post-it-lappar, tejrullar och plastlinjaler. Farmor och farfar äter middag på övervåningen och jag låtsas som att jag redan ätit hemma för att slippa deras överkokta potatis och smaklösa morötter. Jag brukar gå hem till farmor och farfar efter skolan, mest för att få hjälp med läxorna men ibland bara för att umgås, det är alltid lugnt här och de bor bara ett par hus ifrån vårt. Jag hittar inte miniräknaren som farfar bett mig hämta för matteläxan.

I den nedersta lådan ser jag en bunt med papper som är sammansatta med en tråd i ena hörnet. På framsidan står det *Sagan om I* i skrivstil. Det ser spännande ut, det är något med ordet "sagan" som väcker min nyfikenhet.

Jag lägger det i mitt knä medan jag läser titeln långsamt en gång till, *Sagan om I*. Jag börjar bläddra i buntens, läser lite från det första bladet. Det handlar om när I föddes. Mor Anna, står det, var fyrtio år då och paret verkade ha hoppats på en till son.

Alla hjälpande händer behövdes ju i jordbruket.

Jag förstår snart att I måste vara farmors syster Ingrid. Jag hoppar över några textstycken och läser vidare med mitt pekfinger under raderna medan jag mimar orden tyst för mig själv.

I skilde sig markant från sina syskon såväl i fråga om utseende som sätt. Syskonen får betecknas som "snälla" medan I tidigt visade aggressiva tendenser. Marianne har till exempel berättat om hur I kastat sten mot hennes ansikte. Deras bror Olle

visste mycket väl vad I gick för och har berättat för mig att man behövde behandla I med försiktighet och inte reta henne för då kunde vad som helst hända.

Ju mer jag läser, desto mer övertygad blir jag om att det är farfar som skriver.

Marianne har berättat för mig om när en besökande till gården för fadern utbrast: vilken vacker dotter du har! Marianne förstod att det var I som åsyftades. Det var ingen tvekan, för så pratade folk om henne. Kanske däri ligger fröet till den utseendefixering som I senare kom att visa, liksom att hon kom att betrakta sig själv på något sätt som utvald. Kanske kan det förklara det drottninglika hos I, känsligheten för integritetsstörningar som kan sammanfattas i uttrycket noli me tangere.

Jag har ingen aning om vad det betyder eller på vilket språk det är skrivet. Jag stannar upp i läsandet och det enda jag kan tänka på är: Varför skriver farfar om Ingrid?

Utanför fönstret hör jag två skator som bråkar och skriker. Skymningen håller på att måla molnen i rosa toner och jag vet inte hur länge jag suttit här. Jag vill bläddra vidare och ta reda på vad som händer men hör steg från trappan. Jag lägger tillbaka pappersbunten i lådan och stänger den. Dörren till kontorsrummet gnisslar när farfar öppnar.

”Hittar du inte miniräknaren?”

Han höjer sina svarta ögonbryn som spretar som kvistar och grässtrån.

”Nej”, säger jag och försöker se oskyldig ut.

Jag vill fråga varför han skrivit om farmors syster men jag låter bli. Jag anar att det kommer en förklaring i texten om jag bara får tillfälle att läsa vidare.

Stockholm Central, september, 1939

TÅGET TJÖT OCH SKRAMLADE, vältrade sig in till stationen i ett moln av rök. Ingrid höll ett hårt grepp om sina väskor när hon klev av. Hennes mamma hade gjort två flätor som föll fram under mössan. Hon kände hur det stank bränt från hjulspåren.

Hon såg sig om, första gången i huvudstaden, allt kändes redan så annorlunda. Temperaturen var högre och människorna rörde sig snabbare och smidigare. Det var något både medvetet och sorglöst över dem, alla var stiligare än i småländska Värnamo. Lokomotivet visslade och tåget började återigen röra sig med ett taktfullt, bullrande ljud. En kvinna i gråbrun pälskappa kom gående mot henne.

”Ingrid?”

Hon närmade sig med ett ansikte som sken.

”Visst känner du igen mig?”

Hon kände självfallet igen faster Alma, hon nickade svagt och tog emot en kram.

De hade firat jul med fastrarna för några år sedan när de kommit på besök till Smålandsgården. Ingrid minns hur de hade anlänt i dyra kläder och med en egen chaufför. Hon hade tänkt att hon också ville ha kappa gjord av djurpäls, egen chaufför och bo i huvudstaden. Det var aldrig någon som missunnade de rika släktingarna eller kritiserade deras manér, något hade fått Ingrid att misstänka att de hjälpte hennes föräldrar ekonomiskt.

Alma gjorde en ansats att ta Ingrids ena väska, men hon svarade att hon kunde bära den själv.

”Vad tycker du om för middag? Jag tänker att du ska få välja så här din första kväll.”

Ingrid ryckte på axlarna.

”Du vet att min Carl är källarmästare, han kan allt om mat.”

Orden från Alma flöt i en oavbruten melodi medan de promenerade bort och ut från perrongen mot chauffören som väntade och skulle ta dem till Engelbrektsgatan. Hennes andra faster bodde en bit upp på samma gata och hon visste att planen var att Marianne skulle flytta dit om ett par år. Bilen var bläcksvart, hade två dörrar och ett litet märke på lacken där det stod Ford.

”Varför har ni inga egna barn?” frågade Ingrid medan de klev in i bilen och satte sig i baksätet.

Alma verkade inte höra. Bildörren framkallade ett mekaniskt ljud när chauffören stängde efter dem. Ingrid skulle precis ställa frågan igen när det slog henne att det kunde vara olämpligt. Hon mindes att hennes mamma inför julfirandet påmint alla barnen om att inte fråga om just det. Kanske hade Alma hört frågan ändå för det glada humöret verkade borta. Inuti bilen doftade det av skinn och parfym. Ingrid smekte sätet med handflatan, det var lent och kallt.

”Vad kostar en bil egentligen?”

Fastern var vänd åt andra hållet, Ingrid såg bara käkbenet på henne när hon muttrade att pengar inte är något man pratar om.

Men så sa hon: ”Vi köpte den för ett par år sedan för 3 975 kronor.”

Chauffören gav henne en snabb blick i backspeglarna, hon såg hur hans händer kramade om ratten.

Ingrid nynnade lågt på en melodi medan staden fladdrade förbi utanför fönsterrutorna. Det var höga fasader som tornade upp sig längs med gatan ihop med skyltfönster, människor, café-

er, pälsbutiker och spårvagnar. Allt var i rörelse, ljusst och livligt och det kändes som om allt bara väntade på henne.

På innergården stod någon och piskade en matta. Alma hjälpte Ingrid att bära upp väskorna och visade henne till rummet som skulle bli hennes. Det var ett litet rum men med högt i tak, prytt av vinröda änglamålningar och vita stuckaturer. Sängen var täckt av ett broderat överkast. Hennes faster förklarade att det var få förunnat att ha ett eget rum på Östermalm i Ingrids ålder.

”Så där många och rymliga rum ni är vana vid på Östra Öja går knappt att hitta här i innerstan.”

Ingrid packade in sina kläder i byrålådan, lyfte upp ett plagg i taget. Kläderna bar med sig doften från gården. För en stund kände hon saknad efter sina föräldrar och syskon.

”Finns det inga stora barnrum i Stockholm?”

”Finns och finns”, sa Alma medan hon puffade till prydnads-kuddarna i Ingrids säng genom att smälla till dem med handflatan, ”för den med obegränsat med pengar kanske, och då ska tilläggas att vi inte har det dåligt ställt. Som du nog redan har förstått.”

Från en radio i köket hördes en sprakande röst rapportera om det senaste kring Hitlers anfall av Polen. Carl skakade på huvudet.

”Det låter förbannat illa.”

Ingrid satte sig ner på en köksstol. Iakttog sin fasters man medan han lagade mat och rökte.

”Vad vill han egentligen?” sa hon.

Carl vände sig om, stannade upp i sina yviga rörelser.

”Hitler? Han vill väl erövra hela världen.”

Röken fascinerade henne, hur han sög på cigaretten och lät den hänga löst fastklämd i mungipan. Hon längtade tills hon själv skulle få röka.

”Och om ett storskaligt krig skulle utbryta”, sa han och gjorde en kort paus, ”vilket man verkar tro kan ske närmsta dagarna, ja, då kan jag lika gärna lägga ner restaurangen med en gång.”

Ingrid såg ner på sina händer som vilade i knäet.

”Vi får be för att det inte blir något krig.”

Os av stekt smör och lök steg i köket. Carl använde blad och kryddor som Ingrid inte sett förut. Hennes mamma hade berättat att han, Carl J Andersson, tidigare ägt en restaurang i Göteborg. Den hette Henriksberg och var ett klassiskt ställe där författaren och religionsfilosofen Viktor Rydberg hade varit en flitig besökare en gång i tiden. Alla syskonen på gården i Småland påmindes om detta varje jul. När deras mor läste dikten *Tomten* berättade hon att författaren minsann hade haft starka band till faster Alma och Carls restaurang. Det var Henriksberg som hade gjort Carl rik och nu hade han förvärvat restaurang Metropoli i korsningen av Odengatan och Sveavägen i Stockholm.

Alma satte på en grammofonskiva ute i matsalen, som fyllde hela våningen med stämningsfullt ljud, mycket renare än det från radion som Carl precis stängt av.

”Usch”, han ruskade på huvudet, ”vi pratar om något annat än det tickande helvetet där ute i världen. Det gör mig nervös.”

Ingrid nickade.

”Ska det bli roligt att börja en ny skola?” frågade han.

Hon ryckte på axlarna. ”Jag ser i alla fall fram emot att lära mig franska.”

Han harklade sig. ”Det gör du nog inte i den skolan.”

Ett leende såg ut att röra sig i hans mungipor.

”Men du borde fortbilda dig på, låt säga, Frans Schartaus Handelsinstitut. Där lär du dig skriva på både tyska, engelska och franska om du så vill.”

En dam i förkläde, som Ingrid blivit presenterad för tidigare, kom in i köket. Hon bad om ursäkt och öppnade kökslådorna, tog fram tallrikar och bestick och gick ut i matsalen.

”Och där undervisas pojkar och flickor tillsammans, om du nu ser det som en fördel.”

Carl tog ut cigaretten, blåste ut ett tunt rökmoln och fimpade i diskhon. Röken skingrade sig. Ingrid vände blicken mot fönstret, såg ut över trädkronorna som slängde skuggor över Humlegården. Bladverk som fortfarande bar spår av ljus och sommar. Det kändes överkligt att se dem härifrån, som en kuliss.

”Jag ska till Paris”, sa hon. ”Förr eller senare.”

Hon hade läst mycket om Paris i månadsmagasinen som hon brukade gömma hemma under sängen. Staden verkade vara en plats som gjord för henne: vacker, romantisk och full av smala människor med solglasögon, röda naglar och dyra smycken. Långt ifrån den småländska gård hon var uppvuxen på. I Småland hade hon aldrig träffat en person som hon imponerats av. Hon hade aldrig känt att hon passade in, det fanns ingen som förstod henne.

”Jaså, du ska dit. Du som precis kommit till Sveriges huvudstad?”

”Jag ska ju inte dit i morgon heller, men en dag”, upprepade hon, ”så jag får se till att lära mig språket.”

Han skrattade till. ”Ja, vilja kommer man långt med.”

Alma steg in i köket, som om hon stått i hallen och lyssnat.

”Jaha du Ingrid, är du en sådan som aldrig nöjer dig?”

Ingrid såg ut igen, blicken drogs till utsikten och grönskan utanför fönsterrutan. Bladen såg starkare ut uppifrån, som snäckskal hon hade velat röra vid.

”Kanske är jag bara en sådan som vet vad jag vill”, sa hon.

Alma log men fnös till.

”Du har precis kommit hit. Njut av det, kära du.”

Stockholm, 1945

INGRID HADE PRECIS FYLLT arton år när alla hon kände i Stockholm samlades på Kungsgatan under serpentiner och vita pappersark som seglade i spretiga vågor från öppna fönster. Carl körde en flakbil han lånat med Ingrid och hennes vänner på. De åkte långsamt genom folkmassan medan han försökte tuta en melodi.

Det kändes att det var en dag som skulle skrivas in i historieböckerna, inte bara i världshistorien utan också i hennes egen. Hon andades in den vindstilla luften, tyngd av avgaser, liv och framtid. Bakom flaket cyklade några killar hon inte sett förut. Hon fastnade i ett par safirblåa ögon och kom inte loss. Hans framtänder var synliga som små, solvarma strandstenar. Rune, som han hette, beskrev i efterhand hur ”människor runt omkring blev suddiga” när han fick syn på henne.

Han sa redan den första kvällen ”jag tror vi kommer gifta oss”. Hon kunde uppskatta framfusigheten hos honom, hon älskade allt som var impulsivt och avvikande. Hon ville gärna gifta sig ung och framför allt hinna före sina syskon.

Hon kände tidigt att han var tryggheten hon behövde i staden, som en beståndsdel i husfasaderna. Han var några år äldre än henne och hade en stor vänskapskrets i Stockholm som hon visste att hon skulle ha roligt med. En tanke hon dock inte vågade ventilera med någon var att hon aldrig trodde att det skulle vara för evigt. Han var lång, stilig, hade en världsvan uppsyn och var målmedveten. Men den riktiga, yrvakna och storslagna

kärlekskänslan infann sig aldrig. Aldrig känslan av att hon skulle ge upp sig själv och sitt liv för honom. Under hela deras relation var det som att hon levde livet på sparlåga.

Rune brukade ofta beskriva hur han hade fastnat för hennes genuina glädjeskratt som han såg nerifrån cykeln den dagen när krigsslutet firades. ”Det var som om jag såg rakt in i dig”, sa han. Hon sa aldrig att skrattet inte var särskilt genuint. Hon var glad där och då för att alla andra var det. Men hon kände inte den verkliga glädjen som alla verkade göra. Det var något med stämningen i luften under kriget hon hade gillat men som alla andra avskydde: det osäkra och oförutsägbara. Hon hade känt sig upplivad av att existensen hotades. Men det var känslor hon aldrig delade med sig av till någon. Hon påminde ofta sig själv om att tankar var en sak, ord något annat. Så oåterkalleliga och slutgiltiga.

Hon hade dessutom alltid fått stå i centrum och varit den mest pålästa bland sina skolkamrater, hon blev den som kunde berätta om den totalitära diktaturen Tyskland och om länderna som Hitler anföll. Nu skulle vännerna inte vara lika nyfikna längre, saker och ting var inte längre lika allvarliga. Det väntades visserligen gå bättre för Carls restaurang på Sveavägen. Hon brukade få äta där till en obetydlig kostnad. Sådant hade det varit stopp med under krigsåren när restaurangen gick dåligt, drabbad av höga råvarukostnader och minskat antal besökare. Nu skulle det bli slut på en period av ransoneringskuponger och begränsad mängd med rågbröd och mjölk.

Men stunden vid krigets slut, när hon och Rune fick syn på varandra, blev ändå livsomvälvande. Det ledde till hennes första bröllop som hölls i Ås kyrka i Småland. Ingrid kan i efterhand se på äktenskapet som en del i de rasande brickor som skulle bli hennes öde.

Stockholm, 1957

METALLUCKAN I KUPÉDÖRREN SKÖTS upp med en smäll. Ingrid och Marianne betalade och fick sina kvitton. Ingrid såg ut genom fönstret på den stadsbild som efter tretton år i huvudstaden kändes som en naturlig del av henne.

”Jag vill ha barn”, viskade hon lagom högt så att hennes syster kunde höra genom spårvagnens brus, ”bara inte med honom.”

Varje gång Ingrid själv nämnde det påmindes hon om sitt tröttsamma elände och eviga ältande. Hon var också medveten om att det delvis innehöll en lögn. I själva verket hade hon och Rune försökt få barn men hon misstänkte att något var fel på honom. Eller kanske låg det i kemin mellan dem, att de var så fel för varandra att högre makter såg till att det inte bildades något foster.

”Jag bryr mig inte om honom och han bryr sig inte om mig”, fortsatte hon.

Hon misstänkte att han hade varit otrogen men det var en förnedrande tanke för att uttala högt.

”Han är inte intresserad av vem jag verkligen är, vi är för olika.”

Spårvagnen skramlade och gnisslade när den svängde i korsningen vid Stureplan, farten saktade av och konduktören ropade: ”Kungsgatan.”

De reste sig upp, både hon och Marianne höll hårt om stängen när vagnen bromsade. Marianne hade flyttat till Stockholm ett par år efter Ingrid, till deras andra faster.

Dörrarna slogs upp. Ingrid tänkte att hon behövde någon hon

var vansinnigt förälskad i. Någon som kunde ge henne barn, någon som hon ville ha barn med. Men inom henne grodde rädslan: Tänk om det var henne det var fel på, att det var hon som inte kunde få barn?

Hennes väninnor brukade skoja om att hon ju inte var den mest barnkära personen, så varför denna barnlängtan? De kanske hade rätt i det. Men hon ville föda och skapa något som var hennes alldeles eget. Drömde om att se bitar av sig själv i en annan människa.

”Du får kanske försöka minnas vad du föll för hos honom från början”, sa Marianne när de klev av.

Spårvagnen fortsatte vidare upp för Kungsgatan. Solen hade precis sänkt sig bakom takåsarna, himlen glimrade i rött och det luktade vår och matos i luften.

”Om jag ska vara ärlig”, sa Ingrid, ”så tror jag aldrig vi har älskat varandra på djupet.”

När de precis träffats brukade Rune skryta om sin nya tjänst på Svenska Essos huvudkontor i Stockholm som skulle ”leda till något större”. Han hade blivit lovad en chefspost i framtiden, och då skulle ”de stora pengarna” komma. Några sådana märktes aldrig av. Istället var det bara det växande fotbollsengagemanget, som ordförande för föreningen IFK Stockholm, som upptog hans tid. Men nu var hon alltså fast med honom.

”Han kanske inte är den rätta för dig”, sa Marianne medan de gick upp för trapporna som ledde mot Regeringsgatan.

Hon sa alltid bara det Ingrid ville höra.

”Det finns kanske en mening med att jag inte blivit gravid”, sa Ingrid med flås mellan orden. ”Gud har kanske en annan tanke för mig.”

Kvällen som följde blev en kväll som Gud, såvida han nu fanns, gärna fick blunda för. Ingrid drack och rökte cigaretter i mängder och mitt under kvällen hände det som inte fick hända. Eller kanske, har hon tänkt i efterhand, var det just vad som behövde hända.

Hon såg honom på avstånd, när hon och Marianne satt ner intill varandra med varsin cigarett.

”Titta där, Marianne.”

Marianne skrattade till.

”Det där är ju inte din stil.”

Han såg ett par år yngre ut än dem, hade rufsigt hår och alldeles för uppknäppt skjorta. Ögonen glänste av livslust. Han for fram på dansgolvet i takt till musiken. Han måste ha sett hur hon tittade för plötsligt rusade han fram mot Ingrid och sträckte fram handen. Hon noterade en svettpärla i hans hårfäste.

”Frun vill dansa, inte sant?”

Det tog ett tag innan hon fann sig och greppade hans hand, len och kaminvarm. Det blev inte början på någonting allvarligt, bara slutet på en episod i hennes liv.

www.albertbonniersforlag.se

ISBN 978-91-0-018531-2
Copyright © Carolina Neurath, 2021
Omslag: Jens Andersson
Tryck: ScandBook EU, 2021